

ADVIES Nr 08 / 1999 van 8 maart 1999

O. Ref. : 10 / A / 1999 / 002

BETREFT : Voorontwerp van koninklijk besluit houdende uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens zoals gewijzigd bij wet van 11 december 1998

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op de adviesaanvraag van de Minister van Justitie van 30 december 1998;

Gelet op het verslag van dhr ROBBEN, mevr. VANLERBERGHE, de heren VAN HOVE, POULLET

Brengt op 8 maart 1999 het volgende advies uit :

Voorafgaande opmerkingen

De Commissie betreurt dat het ontwerp van koninklijk besluit dat haar ter advies wordt voorgelegd niet definitief is, en in het bijzonder dat het niet werd besproken in de Ministerraad.

Gezien het belang van de tekst ten opzichte van haar bevoegdheden, wenst de Commissie dat ze wordt geraadpleegd over de eventuele wijzigingen die worden aangebracht en die niet overeen zouden stemmen met het huidig advies.

Bovendien vindt de Commissie het jammer dat ze niet beschikt over een ontwerp van verslag aan de Koning, of toch minstens over een verklarende nota bij het ontwerp van koninklijk besluit in zijn geheel. Zonder een dergelijke tekst, moet ze zich beperken tot loutere veronderstellingen over de precieze draagwijdte van bepaalde opgestelde bepalingen.

Hierbij aansluitend dient opgemerkt dat de gebruikte woordenschat soms niet correct of verwarrend is. Bovenvermeld verslag zou hieraan verholpen kunnen hebben. Tenslotte merkt de Commissie op dat de concordantie tussen de Nederlandse en de Franse versie regelmatig te wensen overlaat.

Hoofdstuk I :   Definities

Hoofdstuk I van het ontwerpbesluit dat slechts uit één artikel bestaat, bevat een aantal definities van begrippen die in het verdere ontwerp worden gebruikt. De definities opgenomen onder de punten c) tot en met f) zijn evenwel enkel relevant in het licht van de bijzondere regeling inzake de verwerking van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. De Commissie pleit ervoor dat deze definities in hoofdstuk II zouden worden opgenomen.

De definitie van “identificerende gegevens” is volgens de Commissie te beperkt. Krachtens de voorgestelde definitie zijn hieronder immers enkel de persoonsgegevens begrepen die de betrokkene op zich identificeren. De Commissie is van oordeel dat hieronder evenwel ook de persoonsgegevens dienen te worden begrepen die op zich niet de betrokkene identificeren, maar die door de verantwoordelijke voor de verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden toch in verband kunnen worden gebracht met een door hem geïdentificeerd of identificeerbaar persoon. Indien de definitie in die zin wordt aangepast, is het gebruik van de term “identificerende gegevens” evenwel niet meer correct. Het ware dan allicht beter te gewagen van “niet-gecodeerde persoonsgegevens”. Indien op deze suggestie wordt ingegaan dienen de termen “identificerende gegevens” in de gehele tekst van het ontwerp van koninklijk besluit vervangen te worden.

Ook de definitie van “gecodeerde gegevens” is te beperkt. Ook hier mag de definitie niet beperkt blijven tot de gegevens die het op zich mogelijk maken de betrokkene te identificeren. Onder de definitie dienen dus alle gegevens te worden verstaan die slechts door toedoen van de gegevensverstrekker of een intermediaire organisatie in verband kunnen worden gebracht met een geïdentificeerd of identificeerbaar persoon.

De notie “intermediaire organisatie” wordt ingevoerd om een instantie te benoemen die instaat voor het omzetten van identificerende gegevens (beter: niet-gecodeerde persoonsgegevens) naar gecodeerde gegevens, zodat het voor de verantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden op zich niet meer mogelijk is de betrokkene te identificeren. Een intermediaire organisatie kan in twee situaties tussenkomen: enerzijds om persoonsgegevens die afkomstig zijn van één gegevensverstrekker te coderen, anderzijds om persoonsgegevens afkomstig van verschillende gegevensverstrekkers samen te brengen en te coderen. De Commissie is van oordeel dat de intermediaire organisatie in de eerste situatie best steeds zou optreden als verwerker van persoonsgegevens voor rekening van de gegevensverstrekker, zodat zij niet als afzonderlijke verantwoordelijke voor een verwerking van persoonsgegevens wordt beschouwd, en onderworpen is aan het toezicht van de gegevensverstrekker overeenkomstig het door de wet van 11 december 1998 gewijzigde artikel 16 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer

ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna, de wet van 8 december 1992). In de tweede situatie, waarin persoonsgegevens afkomstig van verschillende gegevensverstrekkers worden samengebracht alvorens te worden gecodeerd, is de Commissie van oordeel dat een bijzondere bedreiging ontstaat voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, die vereist dat dergelijke intermediaire organisatie passende waarborgen biedt. Het lijkt de Commissie wenselijk te voorzien dat dergelijke intermediaire organisatie door of krachtens een wet, die in passende waarborgen voorziet, en op advies van de Commissie, gemachtigd moet zijn om deze taak te kunnen vervullen. Ook ware het wenselijk de vereiste van onafhankelijkheid van de intermediaire organisatie t.a.v. de ontvanger van de gegevens, die in artikel 5, d) van het ontwerp is voorzien, op te nemen in de definitie. Overigens verdient het aanbeveling om de Koning, of minstens de Commissie, de bevoegdheid te verlenen om de criteria vast te leggen volgens dewelke de vereiste onafhankelijkheid dient te worden beoordeeld.

Hoofdstuk II : Verwerkingen van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden.

Hoofdstuk II geeft uitvoering aan de mogelijkheid voorzien in de Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van de natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (hierna, de richtlijn) om af te wijken van een aantal daarin vervatte principes, indien persoonsgegevens worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, mits passende garanties worden geboden. Dergelijke mogelijkheid tot afwijking is in de richtlijn voorzien t.a.v. het verbod om persoonsgegevens te verwerken voor een doeleinde dat onverenigbaar is met datgene waarvoor ze zijn verkregen (artikel 6, 1, b)), de beperking van de bewaarduur van persoonsgegevens in functie van de doeleinden van de verwerking (artikel 6, 1, e)), de informatieverstrekking aan de betrokkene bij de verkrijging van gegevens bij derden, indien de informatieverstrekking onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost, of indien de verwerking bij wet is voorgeschreven (artikel 11, 2), en het recht van toegang, verbetering en uitwissing van de betrokkene (artikel 13, 2).

De Commissie meent uit de filosofie van het ontwerp van koninklijk besluit te mogen begrijpen dat een verwerking van persoonsgegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, die kadert binnen of verenigbaar is met doeleinden waarvoor de verwerkte persoonsgegevens werden verkregen, en waarvoor geen afwijking nodig is van de principes waarvoor de richtlijn een afwijking toestaat, niet onderworpen is aan de bepalingen van het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit. Het ware wenselijk dit in het verslag aan de Koning te verduidelijken. De Commissie merkt evenwel op dat het ontwerp van koninklijk besluit vooral afgestemd is op de situatie waarbij persoonsgegevens worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden door een andere verantwoordelijke voor de verwerking dan degene die initieel over de persoonsgegevens beschikt. Zij stelt zich de vraag of ook geen passende garanties moeten worden vastgelegd mits inachtnaam waarvan een verantwoordelijke van een verwerking van een aantal principes kan afwijken indien hij persoonsgegevens waarover hij zelf beschikt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden wenst te verwerken op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor de betrokken persoonsgegevens werden verkregen.

Afdeling 1 : Algemene principes.

Artikel 2

Artikel 2 voorziet in een afwijking op twee van deze principes indien gegevens worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, voor zover deze verwerking geschiedt overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk II van het ontwerpbesluit. Deze principes betreffen het verbod van de verwerking van persoonsgegevens voor een doel dat onverenigbaar is met het doel waarvoor ze zijn verkregen en de beperking van de bewaarduur van persoonsgegevens in functie van de doeleinden van de verwerking. Daarenboven wordt ook de door de richtlijn vereiste wettelijke basis verschaft om, onder de bepalingen vervat in hoofdstuk II, gevoelige, gezondheids- of gerechtelijke gegevens te verwerken voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. Tenslotte wordt gepreciseerd dat persoonsgegevens die worden verwerkt voor historische, statistische of

wetenschappelijke doeleinden niet langer mogen worden bewaard dan hiertoe noodzakelijk is. De Commissie begrijpt niet waarom in het vierde lid plots enkel verwezen wordt naar “wetenschappelijk onderzoek” i.p.v. naar de doorheen de rest van het ontwerp gebruikte “historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden”. Voor het overige heeft de Commissie geen opmerkingen bij dit artikel.

Artikel 3

Artikel 3 voorziet in een hiërarchie van de soorten gegevens die mogen worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. In principe mogen voor deze doeleinden enkel anonieme gegevens worden gebruikt. Enkel indien deze doeleinden niet door het verwerken van anonieme gegevens kunnen worden verwezenlijkt, mogen hiertoe gecodeerde gegevens worden verwerkt, mits een aantal specifieke bepalingen vervat in afdeling 2 worden nageleefd. Enkel indien de doeleinden noch door het verwerken van anonieme, noch door het verwerken van gecodeerde gegevens kunnen worden verwezenlijkt, mogen hiertoe identificerende gegevens (beter: niet-gecodeerde persoonsgegevens) worden verwerkt, mits een aantal specifieke bepalingen vervat in afdeling 3 worden nageleefd. De Commissie kan instemmen met deze hiërarchie in de soorten gegevens die mogen worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. Zij wijst erop dat het aldus aan de verantwoordelijke voor de verwerking van gegevens voor dergelijke doeleinden zal toekomen om aan de bevoegde instanties het bewijs te leveren van de onmogelijkheid van de verwezenlijking van de doeleinden door de verwerking van anonieme en/of gecodeerde gegevens. Bovendien is zij van oordeel dat een inbreuk op de bepalingen van dit artikel zal kunnen worden beschouwd als een schending van het door de wet van 11 december 1998 gewijzigde artikel 4, § 1 van de wet van 8 december 1992, die strafrechtelijk kan worden gesanctioneerd.

Artikel 4

Artikel 4 legt een verbod op aan de verantwoordelijke voor de verwerking van anonieme gegevens om handelingen te verrichten met het oog op de omzetting ervan naar identificerende gegevens. De Commissie stelt voor om in dit artikel zowel handelingen gericht op de omzetting van anonieme persoonsgegevens te verbieden, als de handelingen gericht op de omzetting van gecodeerde persoonsgegevens naar niet-gecodeerde persoonsgegevens.

Afdeling 2 : Verwerking van gecodeerde gegevens.

Artikel 5

Artikel 5 bepaalt de voorwaarden waaraan een verwerking van gecodeerde gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden dient te voldoen. De Commissie wijst in dit verband vooreerst op hetgeen hoger werd aangegeven m.b.t. de definitie van “intermediaire organisatie”. Daarenboven acht ze het wenselijk dat de verplichting wordt opgelegd tot het bijzonder beveiligen, door de gegevensverstrekker of de intermediaire organisatie, van de sleutels voor de omzetting van de gecodeerde naar identificerende gegevens. Deze beveiliging is immers cruciaal opdat de gecodeerde gegevens niet terug tot niet-gecodeerde persoonsgegevens verworden.

Artikel 6

Artikel 6 legt de bijzondere voorwaarden vast waaraan moet worden voldaan bij de verwerking, voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, van gecodeerde gegevens, die hun oorsprong vinden in gevoelige, gezondheids- of gerechtelijke gegevens. Eén van deze voorwaarden is de beschikking over een gunstig advies van een door de Commissie aangewezen ethische commissie over de voorgenomen historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden van de verwerking. Volgens de Commissie komt het in naam van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer noch aan haarzelf, noch aan een door haar aangewezen ethische commissie toe om een advies te verlenen omtrent de voorgenomen historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden van een verwerking. Dit zou immers kunnen worden geïnterpreteerd als een mogelijkheid tot inhoudelijke censuur. De Commissie stelt daarom voor artikel 6, eerste lid, b) te schrappen. Indien de auteurs van het ontwerp van oordeel zijn dat etische commissies een rol dienen te vervullen op het vlak van bepaalde vormen

van voorgenomen historisch, statistisch of wetenschappelijk onderzoek, dient dit het voorwerp uit te maken van een afzonderlijke regeling, die gestoeld is op een maatschappelijk debat terzake. Indien deze etische commissies bij hun werkzaamheden aspecten van privacy dienen te behandelen moeten zij rekening houden met de fundamentele beginselen inzake bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals verwoord door de Commissie voor bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Verder, acht de Commissie het wenselijk dat de adviezen of machtigingen die het Toezichtcomité in de betrokken gevallen op grond van de beginselen inzake persoonsgegevensbescherming geeft, aan haar zouden worden overgemaakt met het oog op de opname ervan in het openbaar register.

Afdeling 3 : Verwerking van identificerende gegevens

De artikelen 8 en 9

De artikelen 8 en 9 voorzien dat de verwerking van identificerende gegevens (beter: niet-gecodeerde persoonsgegevens) voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden in principe moet worden voorafgegaan door een uitvoerige informatieverstrekking vanwege de verantwoordelijke voor de verwerking aan de betrokkene, en een uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene op basis van de verkregen informatie. De Commissie heeft geen bemerkingen bij deze artikelen, die het recht op zelfdeterminatie van een persoon over de verwerking van persoonsgegevens die op hem betrekking hebben, uitdrukkelijk bevestigen.

Artikel 10

Artikel 10 voorziet vier situaties waarin identificerende gegevens (beter: niet-gecodeerde persoonsgegevens) mogen worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, zonder dat de verantwoordelijke voor de verwerking de betrokkene heeft moeten informeren en zijn uitdrukkelijke toestemming heeft moeten bekomen. Het gaat meer bepaald om de verwerking van publieke gegevens, om de loutere verwerking van gegevens voor steekproeftrekkingen, om de verwerking van persoonsgegevens in uitvoering van een machtiging van het Toezichtcomité van de sociale zekerheid, en om verwerkingen waarvoor de Commissie een afwijking heeft toegestaan. Artikel 11 voorziet in de procedure die moet worden gevolgd voor het bekomen van dergelijke afwijking. De Commissie is van oordeel dat de tweede afwijking m.b.t. de steekproeftrekking niet verantwoord is en dus geschrapt moet worden. Immers, in het geval van een steekproeftrekking zullen uiteindelijk voor de verantwoordelijke voor de verwerking enkel gegevens nodig zijn m.b.t. de in de steekproef weerhouden personen. Het lijkt dan ook onverantwoord om voor het trekken van de steekproef niet-gecodeerde persoonsgegevens m.b.t. de hele populatie door te geven aan de verantwoordelijke voor de verwerking. De steekproef kan immers even goed getrokken worden door de verstrekker van de gegevens of door een intermediaire organisatie overeenkomstig de criteria meegedeeld door de verantwoordelijke voor de verwerking. De Commissie zou wel akkoord kunnen gaan met het feit dat ingeval niet-gecodeerde persoonsgegevens worden gebruikt voor een steekproef van personen, de in de artikelen 8 en 9 voorziene verplichtingen tot informatieverstrekking en tot het bekomen van een uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene niet dienen te worden nageleefd voorafgaandelijk aan het trekken van de steekproef, maar bij het eerste contact tussen de ontvanger van de gegevens en de betrokken personen.

Artikel 11

De Commissie kan niet instemmen met het voorlaatste lid van artikel 11. Vermits een vrijstelling van de informatieplicht en de noodzaak tot het bekomen van de uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene de uitzondering is, mag een ontbreken van een beslissing vanwege de Commissie binnen de voorziene termijnen in geen geval beschouwd worden als een afwijking die is toegestaan door de Commissie. Ze stelt daarom voor het ontbreken van een beslissing binnen de voorziene termijnen te beschouwen als een afwijzing van de afwijking.

Afdeling 4 : Bekendmaking van de resultaten van de verwerking.

De artikelen 12 en 13

De artikelen 12 en 13 voorzien in een aantal waarborgen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene bij de bekendmaking van de resultaten van een verwerking van gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. De Commissie acht het gebruik van de term "personen" verkieslijk boven de term "burgers" in artikel 13. Voor het overige heeft de Commissie geen opmerkingen bij deze artikelen.

Hoofdstuk III : Voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet.

Artikel 6, § 2, a) van de wet stelt dat de Koning kan bepalen wanneer het verbod om persoonsgegevens te verwerken betreffende de raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging, alsook persoonsgegevens die het seksuele leven betreffen, niet door een schriftelijke toestemming ongedaan gemaakt kan worden.

Artikel 14

Artikel 14 van het ontwerpbesluit bepaalt één dergelijk geval, met name de verwerking door de huidige of potentiële werkgever die niet gericht is op het verstrekken van een voordeel.

De Commissie is van oordeel dat deze bepaling niet voldoende rekening houdt met het zelfbeschikkingsrecht van personen. Het absolute verbod op de verwerking van deze gegevens, zelfs met schriftelijke toestemming van de betrokkene, lijkt te verregaand. De belangen van personen die zich onder het gezag van een ander persoon bevinden, kunnen naar het oordeel van de Commissie ook op een andere wijze beschermd worden. Er kan met name vereist worden dat er in deze gevallen een bijzondere schriftelijke toestemming gegeven wordt, waarbij aan de betrokkene voorafgaandelijk de redenen opgegeven worden van de verwerking van de gevoelige gegevens. Door het opleggen van een dergelijke 'informed consent' kan het recht op bescherming van het privéleven van de betrokkene naar het oordeel van de Commissie voldoende beschermd worden.

Krachtens artikel 7, § 2, a) van de wet van 8 december 1992 zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998, kan de Koning bepalen wanneer het verbod om gegevens die de gezondheid betreffende verwerken, niet door een schriftelijke toestemming ongedaan gemaakt kan worden.

In het ontwerpbesluit wordt geen dergelijk geval bepaald. Het is onduidelijk waarom dit zo is. Er is geen reden om aan te nemen waarom er voor de gegevens die de gezondheid betreffen geen gelijkaardige regel zou bestaan als voor de gevoelige gegevens. De gegevens die de gezondheid betreffen, zijn niet minder gevoelig dan de gegevens bepaald in artikel 6 van de wet van 8 december 1992 zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998. De Commissie acht het daarom wenselijk om, met betrekking tot gegevens die de gezondheid betreffen, in het ontwerpbesluit een aan artikel 14 van het besluit equivalente bepaling op te nemen.

Artikel 15

Artikel 15 van het ontwerpbesluit legt een aantal bijzondere voorwaarden vast voor de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet. Bepaald wordt met name dat :

- (1) de personen die toegang hebben tot de gegevens door de verantwoordelijke of desgevallend door de verwerker individueel aangewezen moeten worden, met een omschrijving van hun precieze verwerkingsbevoegdheid met betrekking tot vermelde gegevens;
- (2) de lijst van de aldus aangewezen personen ter beschikking van de Commissie gehouden moet worden;
- (3) de aangewezen personen door een wettelijke, statutaire, contractuele of deontologische bepaling ertoe gehouden moeten zijn het vertrouwelijk karakter van de gegevens in acht te nemen;
- (4) zowel bij informatie aan de betrokkene als in de aangifte de precieze wettelijke grondslag vermeld moet worden die de verwerking van de persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet rechtvaardigt.

Met betrekking tot de eerste vereiste merkt de Commissie op dat het vooral belangrijk is te weten wie er toegang heeft. Daartoe is niet vereist dat de personen nominatim worden aangeduid. Een aanduiding bij naam kan bepaalde risico's inhouden, bijvoorbeeld wanneer personen van functie veranderen. De Commissie acht het daarom wenselijk om de verantwoordelijke te verplichten enerzijds een lijst van toegangsprofielen op te stellen (bijv. door aanduiding van de functies die toegang hebben) en om anderzijds een lijst op te stellen waarin die profielen aan welbepaalde personen toegekend worden.

De aangewezen personen moeten door een wettelijke, statutaire, contractuele of deontologische bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de gegevens in acht te nemen. De Commissie wijst erop dat een algemene contractuele bepaling niet volstaat; de door deze contractuele bepaling gecreëerde geheimhoudingsplicht moet equivalent zijn aan de wettelijke of statutaire geheimhoudingsplicht. Voorts is de Commissie van oordeel dat de vermelding van de 'deontologische bepaling' in de context van artikel 15 van het ontwerpbesluit niet ter zake doet en derhalve geschrapt kan worden.

Zowel bij informatie aan de betrokkene als in de aangifte moet de precieze wettelijke grondslag vermeld worden die de verwerking van de persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet rechtvaardigt. De Commissie wijst erop dat de vereiste om de 'precieze' wettelijke grondslag aan te duiden gevaren kan inhouden. Wordt hierdoor een al te zware verplichting opgelegd, en wordt het zo goed als onmogelijk wetsconform te handelen, dan staat de deur open voor misbruiken. De Commissie is van oordeel dat vermeden moet worden dat een overtreding van deze bepaling ingeroepen wordt om redenen die niets met de bescherming van het privéleven te maken hebben.

Hoofdstuk IV : Voorwaarden voor de vrijstelling van de kennisgevingsplicht bedoeld in artikel 9, § 2 van de wet.

Artikel 16

Artikel 16 voorziet in een vrijstelling van de kennisgevingsplicht in hoofde van de verantwoordelijke voor een verwerking van uitsluitend gecodeerde gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. De Commissie merkt op dat de vrijstelling krachtens deze bepaling niet geldt voor een intermediaire organisatie die tussenkomt om de betrokken persoonsgegevens te coderen. Dit dreigt ertoe te leiden dat weinig instanties bereid zullen worden gevonden om als intermediaire organisatie op te treden, en het regime van de verwerking van gecodeerde gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden dreigt te worden uitgehold. Daarom stelt de Commissie voor de vrijstelling van kennisgevingsplicht in dit geval uit te breiden tot intermediaire organisaties die persoonsgegevens enkel verwerken met het doel om ze te coderen.

De Commissie merkt op dat in de Franse versie "l'obligation d'exemption" staat in de plaats van "l'obligation d'information".

Artikel 17

Artikel 17 van het ontwerpbesluit geldt enkel met betrekking tot de verwerking van gegevens voor bevolkingsonderzoek, en voor een door of krachtens de wet, decreet of ordonnantie voorgeschreven verwerking. Wanneer de kennisgevingsplicht onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost, verstrekt de verantwoordelijke voor de verwerking de informatie wanneer hij de eerstvolgende keer met de betrokkene in contact treedt. Indien de persoonsgegevens aan een derde doorgegeven worden, wordt de kennisgeving door deze derde verricht wanneer laatstgenoemde voor de eerstvolgende keer met de betrokkene in contact treedt.

De verantwoordelijke voor de verwerking die zich beroept op de vrijstelling van de kennisgevingsplicht, doet hiervan aangifte aan de Commissie op het formulier dat hiervoor door de Commissie ter beschikking wordt gesteld.

De verantwoordelijke voor de verwerking moet de redenen waarom de kennisgeving onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost niet aangeven. Wellicht zal de onmogelijkheid doorgaans volgen uit het grote aantal kennisgevingen dat zou moeten gebeuren. De Commissie acht het niettemin wenselijk aan de verantwoordelijke voor de verwerking de verplichting op te leggen de redenen voor de onmogelijkheid op te geven.

Hoofdstuk V : Uitoefening van de rechten bedoeld in de artikelen 10 en 12 van de wet.

Artikel 19

Artikel 19 van het ontwerpbesluit bepaalt de voorwaarden voor de uitoefening van de rechten bedoeld in de artikelen 10 en 12 van de wet van 8 december 1992, zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998. Er wordt ondermeer bepaald dat het moet gaan om een schriftelijk en gedateerd verzoek, dat hetzij wordt overhandigd, hetzij langs de post of met een telecommunicatiemiddel wordt verzonden. In het nieuwe artikel 10 van de wet van 8 december 1992, zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998 wordt bovendien bepaald dat het verzoek ondertekend moet zijn.

De Commissie merkt op dat het vereiste van de ondertekening tot gevolg heeft dat een verzoek niet via telecommunicatiemiddel kan worden verzonden, zolang er geen juridisch geldige elektronische handtekening is.

Het verzoek wordt gericht :

- hetzij aan de verantwoordelijke voor de verwerking of zijn vertegenwoordiger in België of aan één van de door hem gemachtigde of aangestelde personen;
- hetzij aan de bewerker van de persoonsgegevens.

Gelet op de definitie vervat in artikel 1, § 5 van de wet van 8 december 1992 is de Commissie van oordeel dat in het tweede onderdeel melding gemaakt moet worden van 'verwerker' in plaats van 'bewerker'.

Hoofdstuk VI : Uitoefening van het recht bedoeld in artikel 13 van de wet.

Artikelen 21 tot 31

In de artikelen 21 tot 31 wordt de procedure voor de uitoefening van dit recht omschreven. De Commissie is van oordeel dat deze bepalingen een veel te zware procedure creëren, zonder dat de betrokkene hier echt bij gebaat is. Tot hiertoe werd het recht van onrechtstreekse toegang op een vrij soepele manier geregeld. Deze soepele procedure gaf geen aanleiding tot problemen. Om deze reden is de Commissie van oordeel dat de procedure voor de uitoefening van het recht bedoeld in artikel 13 van de wet beter geregeld wordt in het Reglement van orde van de Commissie, dan in het uitvoeringsbesluit. Op deze manier kan de Commissie de procedure ook aanpassen aan gewijzigde behoeften, indien dit nodig zou blijken. De Commissie dringt er dan ook op aan de artikelen 23 en 25 tot 30 te vervangen door een bepaling waarin voorzien wordt dat de procedure geregeld wordt in het Reglement van orde van de Commissie, dat in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd moet worden. Aldus wordt vermeden dat de Commissie bedolven wordt onder administratieve beslomeringen. Anderzijds wordt hierdoor geen afbreuk gedaan aan de rechten van de betrokkenen.

De hiernavolgende artikelsgewijze bespreking moet in het licht van deze algemene bemerking gelezen worden. Ze wordt met andere woorden enkel weergegeven voor het geval haar suggestie niet gevolgd zou worden.

Artikel 13 van de wet van 8 december 1992, zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998 verwijst zowel naar artikel 10 als 12 van voormelde wet. Deze artikelen betreffen niet enkel een recht van toegang en verbetering, maar tevens een recht van verzet tegen de verwerking van de gegevens. De formulering van artikel 21 van het ontwerpbesluit, met name de verwijzing naar 'de verzoeken tot toegang en verbetering', zonder vermelding van het recht van verzet, is dan ook verwarrend. De Commissie stelt daarom voor de woorden 'toegang en verbetering' te laten vallen.

Artikel 22

In artikel 22 van het ontwerpbesluit wordt een onderscheid gemaakt tussen de betrokkene enerzijds en de vertegenwoordigers van onbekwamen anderzijds. Dit geeft de indruk dat enkel onbekwamen vertegenwoordigd kunnen worden. In haar advies nr. 11/95 was de Commissie van oordeel dat om het even welke persoon, bijvoorbeeld door een advocaat, vertegenwoordigd zou moeten kunnen worden. De Commissie is van oordeel dat het niet nodig is een bepaling inzake vertegenwoordiging op te nemen. Het ontwerpbesluit bevat overigens evenmin regels met betrekking tot de vertegenwoordiging bij de uitoefening van de rechten vervat in de artikelen 10 en 12 van de wet.

In artikel 22 van het ontwerpbesluit wordt verder bepaald dat in het verzoek alle relevante elementen betreffende de betwiste gegevens, zoals de aard ervan, de omstandigheden of de aanleiding van de kennisneming ervan vermeld moeten worden. De Commissie is van oordeel dat hierdoor een al te zware informatieverplichting aan de betrokkene wordt opgelegd. Zij stelt daarom voor te verduidelijken dat het verzoek enkel de relevante elementen moet bevatten *waarover de betrokkene beschikt*.

Artikel 22 van het ontwerpbesluit bepaalt nog dat in het verzoek eveneens de eventueel gewenste verbeteringen vermeld moeten worden. Hierbij wordt opnieuw geen rekening gehouden met de mogelijkheid van de verzoeker zich te verzetten tegen de verwerking van de gegevens op grond van artikel 12 van de wet. In artikel 22 zou bijgevolg ook naar deze mogelijkheid verwezen moeten worden.

Artikel 23

In artikel 23 van het ontwerpbesluit wordt aan de Commissie de mogelijkheid gegeven bijkomende inlichtingen te vragen. Deze bepaling geeft gevolg aan de opmerking die de Commissie in haar advies nr. 11/95 formuleerde.

Ingeval de betrokkene weigert de bijkomende inlichtingen te verstrekken en het op grond van de reeds verstrekte inlichtingen niet mogelijk is te bepalen om welke verwerking van gegevens het gaat, kan de Commissie het verzoek niet ontvankelijk verklaren. Het woord "weigeren" suggereert een uitdrukkelijke weigering van de betrokkene om informatie te geven, en lijkt geen betrekking te hebben op de omstandigheid dat de betrokkene gewoon nalaat de gevraagde inlichtingen te geven. In de praktijk gebeurt het nochtans vaak dat de betrokkene na vraag van de Commissie om bijkomende inlichtingen, niets meer van zich laat horen. De Commissie is van oordeel dat het woord 'weigert' beter vervangen wordt door 'nalaat'. Wat betreft het niet-ontvankelijk verklaren van het verzoek, kan verwezen worden naar de opmerkingen van de Commissie over artikel 25 van het ontwerpbesluit.

Artikel 24

Artikel 24 bepaalt dat het verzoek van de betrokkene slechts ontvankelijk is indien het wordt ingediend na verloop van een termijn van zes maanden, te rekenen van de verzendingsdatum van het vorige antwoord van de Commissie betreffende dezelfde gegevens en dezelfde dienst. Van die termijn kan worden afgeweken op voorwaarde dat de betrokkene in zijn verzoek daarvoor afdoende redenen opgeeft. De Commissie heeft geen bemerkingen bij dit artikel.

Artikel 25

Artikel 25 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de Commissie binnen de dertig dagen na ontvangst van het verzoek uitspraak doet over de ontvankelijkheid ervan. Aldus wordt een procedure in twee fases gecreëerd. In eerste instantie doet de Commissie uitspraak over de ontvankelijkheid van het verzoek. Artikel 25 vereist dat in elk dossier een formele beslissing over de ontvankelijkheid genomen wordt. Pas in een later stadium wordt de controle verricht.

Een dergelijk systeem kan aanleiding geven tot tal van problemen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de Commissie het nodig acht bijkomende inlichtingen te vragen. Veelal zal de Commissie niet binnen de 30 dagen over de nodige inlichtingen beschikken, zodat zij niet over de ontvankelijkheid kan beslissen, of het verzoek niet-ontvankelijk moet verklaren.

De Commissie is van oordeel dat de in het ontwerpbesluit omschreven procedure, de procedure nodeloos compliceert. De praktijk heeft uitgewezen dat er geen behoefte bestaat aan een dergelijke procedure in twee fases, waarbij een formele beslissing over de ontvankelijkheid van het verzoek genomen wordt. Zoals hierboven aangegeven, acht de Commissie het wenselijk dat de procedure in haar Reglement van orde omschreven wordt. Aldus kunnen nodeloze administratieve beslommeringen bij de behandeling van de verzoeken vermeden worden.

Artikel 25 bepaalt nog dat van de termijn van 30 dagen kan worden afgeweken op voorwaarde dat de betrokkene in zijn verzoek daarvoor afdoende redenen opgeeft. Het is onduidelijk wat hiermee bedoeld wordt. Bepaald wordt niet dat de Commissie ten vroegste dertig dagen na ontvangst van het verzoek uitspraak doet, maar wel binnen dertig dagen. De Commissie kan bijgevolg ook vroeger uitspraak doen. Er zou maar een afwijking van de termijn zijn indien de verzoeker zou vragen dat de Commissie pas na het verstrijken van dertig dagen uitspraak doet over zijn verzoek. De opstellers van het ontwerpbesluit hadden wellicht niet deze laatste hypothese in gedachten. Artikel 25, tweede lid heeft in zijn huidige formulering dan ook weinig betekenis.

Artikel 26

Artikel 26 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de Commissie slechts kan beslissen dat een verzoek niet ontvankelijk is nadat de betrokkene of zijn raadsman is gehoord. Er wordt derhalve een verplichting gecreëerd de betrokkene te horen. De Commissie is van oordeel dat het volstaat te bepalen dat de betrokkene kan verzoeken door de Commissie gehoord te worden.

Artikel 27

Artikel 27 van het ontwerpbesluit bepaalt dat controle wordt verricht door een magistraat die zich kan laten bijstaan door een lid van de Commissie en van het secretariaat van de Commissie. De Commissie is van oordeel dat het niet noodzakelijk is dat de controles steeds door een magistraat verricht worden. De controles werden in het verleden zonder problemen ook door andere leden van de Commissie verricht. Bovendien zou hierdoor een al te grote werklast aan de magistraten leden van de Commissie opgelegd worden.

Artikel 28

Artikel 28 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de door de Commissie aangewezen magistraat, naar aanleiding van de controle van de betrokken dienst, alle verificaties verricht die hij nuttig acht. Hij kan gegevens laten verbeteren of gegevens laten invoeren die verschillen van die welke de betrokken dienst verwerkt. Hierbij wordt opnieuw geen rekening gehouden met de mogelijkheid van de verzoeker om zich te verzetten tegen de verwerking van de gegevens op grond van artikel 12 van de wet. In artikel 28 zou bijgevolg ook naar deze mogelijkheid verwezen moeten worden.

Artikel 29

Artikel 29 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de betrokken dienst binnen de 15 dagen na de controle, bij aangetekende brief meedeelt welke maatregelen zijn getroffen. De Commissie is van oordeel dat het niet noodzakelijk is dat dit bij aangetekende brief gebeurt. De Commissie is van oordeel dat een schriftelijke mededeling van de betrokken dienst aan de Commissie volstaat.

De Commissie wijst er verder op dat de termijn van 15 dagen in een aantal gevallen te kort zal zijn. Dit zal met name het geval zijn wanneer de betrokken dienst zelf nog een aantal verificaties moet doen.

Artikel 30

Artikel 30 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de Commissie moet antwoorden binnen een termijn van ten hoogste zes maanden, te rekenen vanaf de uitspraak van de beslissing betreffende de ontvankelijkheid. Bepaald wordt nog dat van die termijn kan worden afgeweken op voorwaarde dat de betrokkene daarvoor afdoende redenen opgeeft. Met betrekking tot deze laatste zin geldt de opmerking die hierboven met betrekking tot artikel 25, tweede lid werd gemaakt.

Het tweede lid van deze bepaling is naar het oordeel van de Commissie overbodig. Indien een zaak werkelijk spoedeisend lijkt, kan de Commissie op korte termijn uitspraak doen. Bovendien heeft de praktijk uitgewezen dat er geen behoefte bestaat aan een dergelijke spoedprocedure.

Artikel 31

Artikel 31 van het ontwerpbesluit wordt genomen in uitvoering van artikel 13, vierde lid van de wet van 8 december 1992, zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998. Met toepassing van het derde lid van artikel 13 van de wet van 8 december 1992, zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998, deelt de Commissie uitsluitend mee dat de nodige verificaties werden verricht. Hiervan kan enkel afgeweken worden indien het verzoek van de betrokkene een verwerking van persoonsgegevens betreft door de politiediensten, met het oog op identiteitscontroles (vierde lid).

In deze bepaling wordt opnieuw geen melding gemaakt van de mogelijkheid van verzet, zoals vervat in artikel 12 van de wet.

Met betrekking tot het derde lid van artikel 31, merkt de Commissie op dat de politiediensten in een aantal gevallen instemmen met de verbetering of de verwijdering van gegevens, ook al kan hun niet verweten worden deze gegevens ten onrechte verwerkt te hebben.

Voorts merkt de Commissie op dat de politiediensten in een aantal gevallen kunnen instemmen met het meedelen van andere gegevens aan de betrokkene, dan die welke vermeld in artikel 31 van het ontwerpbesluit. De Commissie stelt daarom voor in artikel 31 enkel te bepalen dat de Commissie in overleg met de betrokken dienst bepaalt welke informatie aan de betrokkene meegedeeld wordt.

Hoofdstuk VII : Aangifte van geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens.

Voorafgaande opmerking

De Commissie is van oordeel dat in het koninklijk besluit uitdrukkelijk vermeld zou moeten worden dat de aangiftes die bij de Commissie gedaan werden vóór de wijziging van artikel 17 van de wet van 8 december 1992 door de wet van 11 december 1998, geldig blijven. Dit gesteld zou elke wijziging van een bestaande aangifte moeten geschieden op grond van artikel 17 zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998. In toepassing van artikel 17, § 5, zullen de inlichtingen betreffende de aard en de structuur van de aangiftes door de Commissie vastgesteld worden. Op grond daarvan wil de Commissie nieuwe aangiftemodellen opmaken, die zij ter beschikking van het publiek zal stellen.

Afdeling 1: Bedragen die aan de Commissie moeten worden gestort bij de aangifte.

Artikelen 32 tot 34

De artikelen 32-34 vervangen het koninklijk besluit nr. 12 van 7 maart 1995, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 12bis van 12 maart 1996. Door dit gewijzigde koninklijk besluit was een regime van betalingen bij aangifte ingesteld dat in drie situaties voorzag:

Voor een aangifte in vrije vorm, een bedrag van 10.000 F;

voor een of meerdere aangiften op hetzelfde tijdstip, door dezelfde verantwoordelijke, en gebruik makend van het formulier ontworpen door de Commissie :

- 5.000 F, verminderd tot de helft indien de verwerkingen ten hoogste 100 personen betreffen,
- voor een of meerdere aangiften op hetzelfde tijdstip door dezelfde verantwoordelijke en gebruik makend van het formulier ontworpen door de Commissie op magnetische drager :
- 1.000 F, verminderd tot de helft indien de verwerkingen ten hoogste 100 personen betreffen.

De Commissie had opgemerkt in haar advies 32/95 dat dit regime slechts met de nodige soepelheid in overeenstemming gebracht kon worden met de toen geldende bepalingen van de wet, die voorzag in het toepassen van de criteria van belangrijkheid en aard van de verwerking bij het vastleggen van de bijdragen.

De nieuwe wet bevat deze restrictieve bepalingen niet langer. Enerzijds wordt bepaald : "De Commissie stelt de aard en de structuur van de aangifte vast" (art.17, §5 , in fine) en anderzijds: "De Koning stelt het bedrag van deze bijdrage, die tienduizend frank niet mag overschrijden, vast." (art. 17, §9)

Daaruit kan besloten worden dat de Commissie niet langer verplicht is aangiften in vrije vorm te aanvaarden; een bedrag is dan ook niet langer vastgesteld voor zulke aangiften. De voorgestelde regeling wijkt ook nog op een ander punt af van de geldende regeling: de vermindering tot 50% van de bijdrage voor "kleine verwerkingen" is vervallen. De Commissie betreurt dit, al moet erkend worden dat van deze vermindering weinig gebruik werd gemaakt.

De artikelen 32-34 gebruiken de term "verwerking" om het geheel van verwerkingen bestemd voor de verwezenlijking van een of meerdere samenhangende doeleinden aan te duiden, dit in overeenstemming met de vroegere betekenis van deze term. Om alle misverstanden te vermijden zou men hier beter spreken over "de aangifte zoals bedoeld in artikel 17 van de wet".

De formulering van artikelen 32 en 33 is uiterst dubbelzinnig: "indien de verwerking van persoonsgegevens wordt aangegeven aan de hand van het papieren formulier dat door de Commissie hiervoor ter beschikking wordt gesteld, wordt het bedrag van de bijdrage die door de verantwoordelijke voor de verwerkingen aan de Commissie moet worden gestort, vastgesteld op vijfduizend frank, ongeacht het aantal verwerkingen waarvan door de verantwoordelijke op hetzelfde tijdstip aangifte wordt gedaan".

Letterlijk kan dit betekenen dat het aantal gelijktijdige aangiften er niet toe doet : het bedrag verschuldigd voor een aangifte van een verwerking is altijd 5.000 of 1000 F, naargelang het geval.

De vroegere formulering, nog gebruikt in artikel 34 van het ontwerpbesluit, was op dit punt duidelijker, tenminste als het inderdaad de bedoeling blijft een forfaitaire prijs te handhaven voor aangiften die gelijktijdig gebeuren.

De bedragen worden enkel vermeld in Belgische franken. Minstens zouden de bedragen in Euro ook vermeld moeten worden. Nog meer aangewezen zou het zijn om de primaire bedragen in Euro te laten vermelden (125 Euro en 25 Euro), om niet voor lange tijd onhandige bedragen te moeten hanteren (5000 BF= 123,95 Euro en 1000 BF= 24,79 Euro).

Momenteel is het soms zeer moeilijk of onmogelijk om betalingen te koppelen aan bepaalde aangiften. Om dergelijke moeilijkheden in de toekomst te vermijden, stelt de Commissie voor dat het koninklijk besluit zou voorschrijven dat de betaling verplicht moet plaatsvinden op basis van documenten opgesteld door de Commissie.

In een zelfde gedachtenorde, moet in de Nederlandse versie in artikel 34 in plaats van "bij de aangifte" "in geval van aangifte" komen te staan.

Afdeling 2 : Categorieën van verwerkingen die vrijgesteld worden van de aangifteplicht.

Artikel 35 tot 46

De artikelen 35-46 vervangen het koninklijk besluit nr. 13 van 12 maart 1996. Dit koninklijk besluit verleende vrijstelling van de aangifteplicht voor een aantal soorten verwerkingen, in ruime mate anticiperend op de omzetting van de Europese richtlijn. De tekst van de nieuwe artikelen is dan ook bijna volledig gelijklopend met de oude. De vrijstelling van aangifte voorzien in het oude artikel 12, voor verwerkingen die uitsluitend tot doel hebben een publiek register aan te leggen, komt niet meer voor. Tevens is de voorwaarde dat de gegevens niet langer bewaard mogen worden dan nodig in een aantal gevallen geschrapt (artikelen 35, 37, 38), terwijl ze in andere gevallen behouden bleef.

In haar advies 33/95 had de Commissie er reeds op gewezen dat in een aantal gevallen vrijstellingen werden verleend zonder te voldoen aan alle criteria die de Europese richtlijn vereist (II, A, punt 4). De huidige wet heeft deze bepalingen uit de Richtlijn overgenomen, er kan dus niet meer betwist worden dat de vrijstellingen aan deze criteria moeten voldoen.

Artikel 17, §8, van de wet van 8 december 1992 voorziet de vrijstelling van aangifteplicht voor verwerkingen die kennelijk geen gevaar voor inbreuken op de rechten en vrijheden van de betrokkenen inhouden, met precisering van de volgende elementen:

- A) de doeleinden van de verwerking;
- B) de categorieën van verwerkte gegevens;
- C) de categorieën betrokkenen;
- D) de categorieën ontvangers;
- E) de periode gedurende dewelke de gegevens worden bewaard.

De vrijstellingen die voorzien worden in de artikelen 35 tot 43 van het ontwerpbesluit moeten zonder meer deze preciseringen weergeven.

De volgende tabel geeft aan in welke mate deze preciseringen voor de verschillende vrijstellingen van aangifte zijn gebeurd:

Artikel	A: doeleinden	B: gegevens	C: betrokkenen	D: ontvangers	E: bewaarperiode
35	Loonadministratie	Enkel persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor loonadministratie	Enkel personen in dienst van of werkzaam ten behoeve van de verantwoordelijke		
36	Administratie van het personeel	Geen gezondheidsgegevens, gevoelige of, gerechtelijke gegevens; geen gegevens die een beoordeling van de betrokkene tot doel hebben	Enkel personen in dienst van of werkzaam ten behoeve van de verantwoordelijke	Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of in zoverre noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doelstellingen	Niet langer dan noodzakelijk voor de personeelsadministratie
37	Boekhouding	Gegevens die uitsluitend betrekking hebben op de boekhouding		Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of in zoverre de mededeling noodzakelijk is voor de boekhouding	
38	Administratie van vennoten en aandeelhouders			Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling	
39	Beheer van klanten of leveranciers	Geen gezondheidsgegevens, gevoelige of, gerechtelijke gegevens; geen gegevens verkregen van derden		Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling of voor de normale bedrijfsvoering	Niet langer dan noodzakelijk voor de normale bedrijfsvoering
40	Administratie van leden, contacten en begunstigers, door stichtingen of instanties zonder winstoogmerk	Geen gegevens verkregen van derden		Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling	Niet langer dan noodzakelijk

41	In contact treden	Voor communicatie noodzakelijke identificatiegegevens		Geen mededeling aan derden	
42	Registratie van bezoekers in het kader van toegangscontrole	Enkel naam en adres van bezoeker, identificatie van zijn werkgever, identificatie van zijn voertuig, naam, afdeling en functie van de bezochte persoon, tijdstip van bezoek	Enkel bezoekers	Geen ander gebruik	Niet langer dan noodzakelijk voor toegangscontrole
43	Beheer van leerlingen of studenten door instellingen van onderwijs	Geen gegevens verkregen van derden		Geen mededeling aan derden, behoudens voor toepassing van een wettelijke of reglementaire bepaling	Niet langer dan nodig

Dit overzicht toont aan dat de opstellers van het ontwerp enige moeite hebben met het formuleren van de vereiste preciseringen. Niet alleen zijn er nogal wat lege cellen, sommige preciseringen voegen in feite niets toe aan de algemene bepalingen van de wet. Zo is het langer bewaren van gegevens dan nodig nooit toegestaan en is het een algemene regel dat men niet meer gegevens in een verwerking mag opnemen dan passend voor de doelstelling. Sommige preciseringen zijn wel beperkend, zoals de bepaling dat de gegevens niet aan derden mogen worden doorgegeven, of het verbod om gegevens betreffende de gezondheid, gevoelige gegevens en gerechtelijke gegevens in de verwerking op te nemen. Maar ook bij deze "hardere" preciseringen wordt nog dikwijls een kwalificatie voorzien die de beperking uitholt.

Men kan moeilijk tot een ander besluit komen dan dat op dit ogenblik deze artikelen niet in overeenstemming zijn met de wet.

Naast deze reeks van vrijstellingen worden nog twee types verwerkingen vrijgesteld van de aangifteplicht. Het betreft hier verwerkingen die in zulke mate elders gereguleerd zijn dat zij kennelijk geen gevaar voor inbreuken op de rechten en vrijheden van de betrokkenen inhouden. Artikel 44 voorziet in de vrijstelling van de gemeentelijke bevolkingsregisters en het Rijksregister en artikel 46 in de vrijstelling van verwerkingen door instellingen van de sociale zekerheid die een eigen aangifteplicht hebben in het kader van de wet op de Kruispuntbank. Artikel 45 formuleert dit type van vrijstelling in algemene zin: administratieve overheden die verwerkingen opzetten onderworpen aan een specifieke wetgeving die in een geëigend beschermingskader voorziet, worden vrijgesteld van aangifte. De Commissie heeft tegen deze artikelen geen bezwaar.

Artikel 46

Wat betreft artikel 46, tweede lid van het ontwerpbesluit stelt de Commissie vast dat zonder motivering afgeweken wordt van het huidige artikel 14, tweede lid van het koninklijk besluit nr. 13, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 18 april 1996. Deze laatste bepaling stelt dat de lijst bedoeld in artikel 46, eerste lid, 6° van de Kruispuntbankwet van 15 januari 1990 ter beschikking wordt gehouden van de Commissie, overeenkomstig de modaliteiten bepaald in overleg tussen de Commissie en de Kruispuntbank. De Commissie stelt voor deze bepaling te behouden, aangezien ze haar meer informatie verschaft dan de voorgestelde regeling. De vermelde lijst beschrijft immers in veel concretere mate dan in de aangifte in het kader van artikel 17 van de wet wordt gevraagd, welke persoonsgegevens bij het onderscheiden soorten instellingen van sociale zekerheid beschikbaar zijn, wie ze onder welke voorwaarden mag verkrijgen en welke controles daarbij worden verricht.

Hoofdstuk VIII : Publiek register van de geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens.

Artikelen 47 tot 55

De artikelen 47 tot 55 regelen de raadpleging van het openbaar register dat door de Commissie wordt samengesteld op basis van de aangiften van verwerkingen, in uitvoering van artikel 18 van de wet van 8 december 1992

Drie vormen van raadpleging worden voorzien :

- de rechtstreekse raadpleging op afstand via het Internet;
- de rechtstreekse raadpleging ter plaatse in de lokalen van de Commissie op computerapparatuur die door de Commissie ter beschikking wordt gesteld;
- de onrechtstreekse raadpleging door, in persoon of schriftelijk, tot de Commissie een verzoek te richten tot het bekomen van een uittreksel.

Wat de rechtstreekse toegang betreft, wordt gesteld dat de Commissie een gepaste interface en helpschermen ter beschikking moet stellen om de raadpleging zo vlot mogelijk te laten verlopen. Wat de onrechtstreekse raadpleging betreft, wordt gesteld dat het verzoek minstens het identificatienummer of de naam van de verwerking moet bevatten of de naam van de verantwoordelijke. Indien blijkt dat de raadpleging op meer dan tien verwerkingen of op meerdere verantwoordelijken slaat, kan de Commissie een vereenvoudigd uittreksel bezorgen.

In een eerder advies (nr. 36/97) betreffende een ontwerp van koninklijk besluit dat dezelfde materie behandelde, heeft de Commissie reeds een aantal overwegingen geformuleerd die grotendeels blijven gelden. Een volledige openstelling van het register via het Internet, zonder omschrijving van de doelstelling van de raadpleging, maakt de Commissie weerloos tegen oneigenlijk gebruik, zoals het massaal uitladen van verwerkingen voor commerciële doeleinden. Het specificeren van de doelstelling zou de Commissie toelaten om bij de ontwikkeling van de raadplegingssoftware technische maatregelen te nemen om dit te voorkomen. De Commissie had eveneens gesuggereerd om naast de specifieke raadplegingen ook te voorzien in een raadpleegbaar statistisch overzicht. De voorgestelde regeling legt dit niet op aan de Commissie, maar sluit ook niet uit dat de Commissie haar website verrijkt met zulke informatie en andere documenten, zoals de uitgebrachte adviezen. Tevens werden toen een aantal opmerkingen geformuleerd bij de ontwerptekst. Deze worden hier, voor zover toepasselijk, herhaald bij de artikelsgewijze bespreking.

Artikel 47

Voor het artikel 47 ontbreekt de Nederlandse tekst. In dit artikel zou de doelstelling van de raadpleging kunnen opgenomen worden met volgende bewoording: "staat ter inzage van het publiek, voor de uitoefening van de rechten en plichten van betrokkenen zoals omschreven in de wet,..."

Ad b): "in de lokalen van de Commissie". Deze lokalen, gelegen op de hogere verdiepingen van een gebouw waarvoor een strikte toegangscontrole geldt die niet door de Commissie wordt beheerd, zijn niet onmiddellijk geschikt om optimale toegankelijkheid te realiseren. Een formulering "in lokalen daartoe door de Commissie aangeduid" zou toelaten om hiervoor een passende oplossing uit te werken.

Artikel 48

Tweede lid :

- deze bepaling is onnodig restrictief en zou beter vervangen worden door een algemene bepaling in artikel 17 van volgende strekking: "De Commissie kan in andere mogelijkheden voor inzage door eenieder voorzien".

Artikel 49

De term "beeldschermapparatuur" zou vervangen moeten worden door "de passende computeruitrusting voorzien van adequate software". Tevens moet het artikel aangepast worden aan een eventuele wijziging in artikel 47 b).

Artikel 50

Artikel 50 somt de toegangssleutels op die voor de raadpleging minstens voorzien moeten worden. De notie van toegangssleutel is bij moderne zoekfuncties wat achterhaald; in principe kan op het voorkomen van gelijk welke term en combinaties ervan gezocht worden. Daarenboven zijn sommige van de vermelde velden vanuit het perspectief van de raadpleger weinig relevant en ontbreken andere meer relevante velden. Zo is de verplichting om op documenten die bij een verwerking gebruikt worden de identificatienummers te vermelden opgeheven, en kan men niet langer veronderstellen dat die door een raadpleger gekend zijn. Voorts is het nut van het telefoonnummer van de verantwoordelijke als zoekterm niet onmiddellijk duidelijk. Andere informatie-elementen die in het register voorkomen, zouden daarentegen wel nuttig kunnen zijn, zoals de datum van aangifte (om de zoekfunctie te beperken tot een bepaalde periode) of de categorieën van ontvangers. Het lijkt dan ook aangeraden dit artikel te schrappen en ervan uit te gaan dat de bepalingen in artikel 51 de Commissie voldoende aansporen om een vlotte en volledige zoekfunctie uit te werken.

Artikel 51

De term "uitlegschermen" wordt weinig gebruikt, de meer gangbare term is "helpschermen".

Artikel 52

In het tweede lid, punt 2, de term "houder van de verwerkingen" zou vervangen moeten worden door "verantwoordelijke voor de verwerking".

In het tweede lid, punt 3, zou "het adres" vervangen moeten worden door "het binnenlands adres". Indien deze beperking niet gewenst zou zijn, het punt schrappen.

Artikel 53

Dit artikel geeft aan de Commissie de mogelijkheid om over te gaan tot een verkorte vorm van uittreksel indien de zoekfunctie in meer dan 10 verwerkingen van verschillende verantwoordelijken voor de verwerking resulteert. Ook deze uitlijstingen zouden zeer lang kunnen worden (vb. het verzoek "alle verwerkingen die patiëntbehandeling tot doel hebben"). Het zou dan ook nuttig zijn indien de Commissie de mogelijkheid zou hebben om aan de verzoeker bijkomende specificaties te kunnen vragen indien bijvoorbeeld de grens van 100 verwerkingen wordt overschreden, vooraleer het uittreksel af te drukken.

Het lijkt trouwens aangewezen om eenzelfde werkwijze te voorzien bij rechtstreekse raadpleging, dit om de mogelijkheden van oneigenlijk gebruik in te perken.

Artikel 55

Hoezeer ook gewenst, kan het toelaten van personen die zich niet wensen te identificeren tot de lokalen van de Commissie in de huidige omstandigheden moeilijk gerealiseerd worden.

Hoofdstuk IX : Doorgifte van de gegevens naar landen buiten de Europese Gemeenschap.

Artikel 56

De artikelen 56 en 57 strekken tot uitvoering van artikel 22, § 2 van de wet van 8 december 1992 zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998. Artikel 22 brengt tot uitdrukking dat, zelfs bij ontbreken van een passend beschermingsniveau geboden door het land van bestemming en buiten de uitzonderingen waarin artikel 22 voorziet, een grensoverschrijdende stroom verricht mag worden op voorwaarde dat de verantwoordelijke voor de verwerking voldoende waarborgen biedt met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, in het bijzonder door het gebruik van gepaste contractuele bepalingen.

Artikel 56 legt de minimale inhoud vast van deze contractuele bepalingen. Aldus moet de overeenkomst :

- op precieze wijze de doeleinden van de verwerking door de ontvanger vastleggen ;
- de mededeling aan derden verbieden, behoudens wettelijke uitzondering vermeld in de overeenkomst ;
- de ontvanger verplichten om persoonsgegevens te verbeteren, te verwijderen of toe te voegen op aanvraag van de verantwoordelijke ;
- in het recht van toegang en de modaliteiten ervan voorzien ;
- een kopie van de overeenkomst aan de Commissie mededelen.

De eerbiediging van deze minimale inhoud leidt automatisch tot de machtiging van de gegevensstroom.

De Commissie stelt vast dat België kiest voor een systeem waarin de voldoende waarborgen bij koninklijk besluit vastgelegd worden. Zij schuift tegelijkertijd het soepelere systeem opzij, waarin het koninklijk besluit aan de hand van een bepaald aantal vermelde criteria in voorkomend geval verwijst naar de beoordelingsplicht van de Commissie, en ook het meer administratieve systeem volgens het welke de controle-autoriteit de voldoende waarborgen vastlegt. De Commissie stelt vast dat het door het koninklijk besluit voorziene systeem uniform is : het maakt geen onderscheid naargelang de aard van de stroom of de uitgevoerde gegevensstroom.

De Commissie is van oordeel dat de vastgelegde minimale inhoud te beperkt is, indien men beschouwt dat het systeem waarin het artikel voorziet, in twee opzichten ondergeschikt is ten aanzien van het beginsel van passende bescherming en ten opzichte van uitzonderingen van rechtswege waarin het artikel voorziet.

Met andere woorden, de voldoende, en in het bijzonder contractuele, waarborgen zouden een passende bescherming moeten bieden, wat niet het geval lijkt te zijn na lezing van de door artikel 56 voorziene voorwaarden.

Aldus merkt de Commissie op dat het koninklijk besluit de voldoende waarborgen wil verwezenlijken enkel via het opleggen van contractuele bepalingen, terwijl artikel 22, §2 de contractuele bepalingen vermeldt als eenvoudige voorbeelden en er vanaf dan andere organisatorische en technische maatregelen geëist zouden kunnen worden.

De Commissie stelt vervolgens vast dat ten eerste, de inhoud van de voorziene bepalingen het vraagstuk niet aanroert van de sancties in het geval van de niet-naleving van de verplichtingen, en ten tweede, dat een kennisgeving aan de betrokken persoon inzake de inhoud van de clausules en haar recht om er zich op te beroepen, nuttig zou geweest zijn.

De formulering van artikel 56 zou verbeterd en geordend moeten worden. Aldus zou de eerste overwogen contractuele bepaling als volgt gelezen moeten worden : "de wettige en vastgelegde doeleinden waarvoor..."; de derde bepaling zou moeten voorzien dat "de verplichting...om...te verbeteren,..." moet bestaan "indien de verantwoordelijke voor de verwerking die de gegevens heeft verstrekt of de betrokken persoon, daarom verzoekt"; de vierde bepaling moet als volgt geschreven worden : "het recht...om kennis te krijgen, voor een redelijke vergoeding of kosteloos, op gemakkelijke en snelle wijze, van gegevens...en de concrete modaliteiten volgens dewelke dit recht uitgeoefend mag worden". In punt 5 van de contractuele bepalingen stelt de Commissie vast dat de mededeling van de "overeenkomst" waarschijnlijk slechts die bepalingen beoogt die betrekking hebben op de gegevensbescherming en niet op de volledige overeenkomst. Zij maakt zich bovendien zorgen over de maatregelen die zij moet nemen en over de sancties die zij kan eisen indien, in weerwil van de contractuele vermelding, geen enkele kopie aan de Commissie wordt toegestuurd.

De Commissie merkt op dat de voorgestelde regeling moeilijk alleen vanuit het oogpunt van het Belgisch recht beoordeeld kan worden, vermits elke nationale beslissing, laks of, integendeel streng, gevolgen zal hebben voor de intereuropese grensoverschrijdende gegevensstromen voorafgaand aan de uitvoer van gegevens. Om het duidelijk te stellen : indien België een strenge houding aanneemt ten aanzien van de voldoende waarborgen, zullen een bepaald aantal gegevensuitvoeren niet vanuit België plaatsvinden maar vanuit een ander Europees land. Het is dus noodzakelijk dat, zoals voorzien in artikel 26, § 3 van de richtlijn, de Belgische Staat de Commissie en de andere Lid-Staten informeert over zijn machtigingssysteem. De Commissie wenst dat, indien krachtens deze informatie- en raadplegingsprocedure, waarbij zij overigens kan betrokken worden, wijzigingen aan de huidige tekst worden aangebracht, deze wijzigingen haar ter advies worden voorgelegd.

Tenslotte stelt artikel 26.4 van de richtlijn, dat voorziet in de mogelijkheid voor de Commissie krachtens een door artikel 31 van de richtlijn vastgelegde procedure, om contractuele typebepalingen vast te stellen die voldoende waarborgen bieden, het vraagstuk aan de orde van de in voorkomend geval veelvuldige herziening van de bepaling van het besproken koninklijk besluit.

Artikel 57

De Commissie wijst in elk geval de instelling van een objectieve aansprakelijkheid af waarbij de verantwoordelijke voor de verwerking die persoonsgegevens vanuit België doorgeeft quasi automatisch aansprakelijk zou kunnen worden gesteld voor misbruik van de doorgegeven gegevens door de bestemmingen. De Commissie vraagt zich overigens af of artikel 15bis van de wet van 8 december 1992, zoals ingevoegd door de wet van 11 december 1998, de aansprakelijkheid van de verantwoordelijke van een verwerking niet op een afdoende wijze regelt.

De secretaris,

De voorzitter,

(get.) M-H. BOULANGER

(get.) P. THOMAS.